

Dünyadan Anarşizm: Uruguay

FAU

Umut Korkutan

21.05.2022

İçindekiler

Giriş	3
Tarihi	4
Düşüncesi	8
Eylemi	10

Giriş

Bir düşünce ve hareket olarak anarşizm, tarih boyunca dünyanın farklı coğrafyalarında ezilenlerin özgürlük mücadelesi içerisinde örgütçü bir dinamiği taşımıştır. Bu dinamik, toplumsal devrimlerden halk hareketlerine birçok deneyimi içinde taşıyarak bugün hala mücadeleyi sürdürmektedir. Dünyanın pek çok coğrafyasında, anarşist örgütlenmeler ezilenlerin özgürlük mücadelesini örgütleyor.

Güney Amerika'dan Doğu Asya'ya, Afrika'dan Avrupa'ya her coğrafyada anarşist hareket, birbirinden farklı koşullarda birbirinden çeşitli düşünce ve pratikleri var ederek mücadeleyi sürdürüyor. Biz de yaşadığımız baskı, sömürü ve katliamların sebebi olan iktidarlara, devletlere ve kapitalist sisteme karşı toplumsal devrim fikrini savunan anarşist bir örgütlenme olarak bu farklı deneyimlerin bilinmesini, birbirini etkilemesini ve birbirleriyle dayanışmasını önemsiyoruz. Bu nedenle bu sayımızdan itibaren dünyadaki farklı anarşist örgüt ve deneyimler ele alacağımız ve dünyanın farklı coğrafyalarında aynı mücadeleyi paylaştığımız yoldaşlarımızı selamlayacağımız bir yazı dizisine başlıyoruz.

İlk olarak Uruguay'da uzun bir geçmişe sahip olan ve pek çok direniş örgütleyerek sınıf mücade-

lesinin ve anarşist geleneğin örgütlenmesinde etkili olmuş, 66 yıldır anarşizmi örgütlemeye ve toplumsallaştırmaya devam eden **Uruguay Anarşist Federasyonu**’nu konu edineceğiz.

Tarihi

FAU (Uruguay Anarşist Federasyonu) 1956’da, İberya Devrimi’nin üstünden henüz 20 yıl gibi kısa bir süre geçmişken Uruguay’ın başkenti Montevideo’da kuruldu. İberya Devrimi’ni takip eden sürece kadar Uruguay’da oldukça etkili olan anarşist sendikalar bu tarihlerde güçsüzleşmişse de, anarşizm birçok işçi arasında köklü bir gelenek olarak etkisini sürdürüyordu.

Anarşizm, üniversite öğrencileri arasında, yerel ölçekteki dayanışma örgütlerinde ve futbol tribün grupları arasında oldukça yaygındı. FAU’nun kurulması, bu mücadelelerin anarşizmi politik bir zeminde birleşerek örgütlemesini sağladı.

Aslında Uruguay’da FAU isimli ilk örgüt 1923’te kurulmuştu ancak uzun ömürlü olmamıştı. 1956’da kurulan örgüt, 1923’teki FAU’nun geleneğini ve mücadelesini sürdürerek önemli bir toplumsallık yarattı. 1950’li yıllarda tüm sendika hareketini tek bir “koordinasyon merkezi”nde bir araya getirme

önerisi yükselişteydi. Koordinasyon merkezi, çeşitli sendikaların işçileri arasında hissedilen ve tartışılan bir ihtiyaçtı. Yakın dönemlerde birkaç sendikanın desteğiyle önemli grevler yapılmıştı,

Örneğin 1947’de patronlar tarafından desteklenen grev kırıcılarla işçiler arasında silahlı çatışmaların ardından donanma işçileri grevi gerçekleşti. 1951’de La Teja mahallesindeki -kamu mülkü olan- ANCAP şirketine ait rafineride çalışan işçileri desteklemek için dayanışma grevi yapıldı. O zamanlar, memurların ve işçilerin büyük bir kısmının örgütlediği sendikalar yeniydi. Grevler “dayanışma sendikaları” yani çeşitli mücadeleleri desteklemek için bir araya gelen ve sınıf mücadelesi farkındalığına sahip sendikalar tarafından gerçekleştirildi.

1955’e gelindiğinde buzdolabı işçileri açlık eylemi yaptı ve eylem esnasında Cerro de Montevideo Mahallesi’nde bazı işçiler devlet tarafından hedef alınarak katledildi. Uruguay Anarşist Federasyonu, bu koşullarda işçi örgütlerinin ve sendikaların birleştirilmesiyle kuruldu. FAU, devletin ezilenlere karşı gün geçtikçe artan baskısına ve saldırılarına bir cevaptı. FAU, 1958 yılında işçilerle üniversite öğrencilerinin birlikte örgütledikleri eylemlerle etkisini artırmaya başladı.

1960’larda Uruguay’da devlet başkanının değişiminden sonra baskı daha da arttı. 1967 yılına gelindiğinde içinde FAU’nun da bulunduğu birçok devrimci örgütün faaliyetleri askıya alınmıştı. 1 sene sonra FAU tamamen illegal ilan edildi. FAU, yasağa karşı yaptığı açıklamada iktidarı “anayasal diktatörlük” olarak tanımladı. Dönemin politik atmosferi içerisinde bu yasağı öngören FAU, illegal mücadeleye ilişkin belli planları zaten hazırlamıştı. Faaliyetlerine yer altından devam etmeye başlayan örgüt, haftalık olarak “FAU Mektupları” yayınlamaya başladı.

Aynı dönemde ROE (İşçi-Öğrenci Direnişi) kuruldu. ROE, sendikaların, işçi örgütlerinin ve anarşist öğrencilerin bir araya geldiği bir FAU organıydı. Yine aynı süreçte FAU kendi silahlı örgütü OPR 33’ü (Halkın Devrimci Örgütü) yarattı. OPR 33, bir yandan gittikçe otoriterleşen rejimin saldırılarıyla mücadele ediyor, bir yandan da sendikaların finanse edilebilmesi için devlet tarafından desteklenen patronları kaçırıp fidye istiyordu. Sendikal mücadele yasal alanda OPR 33 sayesinde gittikçe güçlenmeye başladı.

OPR-33 çok sayıda bankaya, silah ve mühimmat depolarına kamulaştırma eylemleri düzenledi. OPR-33’ün tüm eylemleri ideolojik olarak FAU tarafından organize ediliyordu. OPR-33 o dönemler Güney Amerika’da oldukça yaygın olan ve yalnızca silahlı

mücadelenin kazanımını gözeterek mücadele yürüten gerilla hareketlerinden farklı yöntemlere sahipti. OPR-33'ün eylemlerinin çoğu işçi hareketlerini desteklemek için yapıyordu. İşçilere karşı baskıyı arttıran patronlar kaçırılıyor, bu sayede birçok işçi mücadelesinde baskı koşullarında dahi kazanımlar gerçekleştirebiliyordu. OPR-33 1972'de Buenos Aires'e taşındı.

27 Haziran 1973'te Uruguay'da askeri darbe oldu. Başta Komünist Parti olmak üzere tüm sosyalist sol bu askeri darbeyi destekledi. Uruguay'ın en etkili gerilla hareketlerinden olan ELN, kırsalalarda darbeci askerlerle birlikte hareket etti. Bunun nedeni darbenin otoriter bir iktidara karşı yapılmasıydı.

FAU, bu darbeye karşı bütün ülkede büyük bir genel grev başlattı. Genel grev 15 gün boyunca tüm Uruguay'da yaşamı tamamen durdurmayı başardı. İşçiler ayaklandı ve darbeye karşı güçlü bir mücadele sürdürüldü.

FAU 1968'de adını koyduğu “anayasal diktatörlüğe” karşı olduğu kadar, “askeri diktatörlüğe” de karşıydı. Fabrikalar, üniversiteler, sağlık merkezleri; işçiler, öğrenciler ve mahalleliler tarafından işgal edildi. Askeri darbeye karşı bu mücadeleyi örgütleyen ROE de bu süreçte gittikçe yer altına çekilmek zorunda kaldı. Uruguay hapishaneleri

çoğunluğu FAU'lulardan oluşan birçok devrimci tutsakla doldu.

1976'da ABD tarafından desteklenen faşist bir koordinasyon olan "Plan Condor" Arjantin'de diktatörlüğün kurulmasıyla beraber faaliyete geçti. FAU'nun neredeyse tüm militanlarına yönelik özel operasyonlar düzenlendi. Baskıcı yönetimlerle ve askeri darbeyle ezilemeyen FAU, ABD'nin operasyonlarına da direndi ancak büyük kayıplar verdi. Birçok militanı özel suikastlerle hedef alınırken, Uruguay genelinde binlerce devrimci devlet tarafından kaçırılarak kaybedildi.

Uruguay'da cunta yönetimi 1986'da devrildi. FAU, bu tarihlerden itibaren tekrar örgütlemeye başladığı mücadelesine bugün hala sendikalar, mahalle örgütleri ve toplumsal hareketler içerisinde devam ediyor.

Düşüncesi

Uruguay Anarşist Federasyonu kendini nihai bir amacı olan -toplumsal devrim ve anarşist bir dünyanın yaratılması- politik bir örgütlenme olarak tanımlıyor. Bu noktada temel stratejisini "Poder Popular" (Halkın Gücü) oluşturmak olarak ifade ediyor. FAU

militanları sendikal mücadele içerisinde aktif olarak yer alsa da, FAU anarko sendikalist bir örgüt değil.

Bunun nedenini, sendikal mücadeleyi önemsemediği, devrimci süreçlerin tüm gerekliliklerinin bir sendika aracılığıyla yerine getirilemeyeceğine dayandırıyor. Bu nedenle politik bir örgütlenme biçimi olarak federasyon tercih ediliyor.

Bakunin ve Malatesta'nın örgütlenme üzerine bazı temel tezlerini baz alan örgüt, kendini espezifist (özgülcü) olarak tanımlıyor. "Especifismo", Ukrayna Anarşist Hareketi Makhnovşçina'nın devrim sonrasında yarattığı "Anarşist Komünistlerin Örgütsel Platformu" fikrine yakın bir örgütsel model. Sentezci örgüt modeline -farklı anarşist görüşlerin bir araya gelmesine- karşı çıkıyor.

Especifismo, yoldaşlar arasında teorik bir birliğin ve fikrîsel bütünlüğün gerekli olduğu düşüncesini taşıyor. Teorik ortaklığın sağlanmaması durumunda mücadelenin başarısızlıkla sonuçlanacağını ve mücadelenin yalnızca devlete karşı çıkmakla kalacağını öngörüyor. Teorik birlik, örgüt içi ilişkilerin ve politik faaliyetlerin kolektif bir biçimde yapılmasını sağlıyor. Ayrıca her bir üyenin birbirini denetlemesi ve geliştirip dönüştürmesini sağlayan kolektif sorumluluk ilkesi aracılığıyla da aktif bir toplumsal örgütlenme ve örgüt üyelerinin birbirlerine güveni sağlanıyor.

FAU, temel perspektifini ve örgütsel yapısını, “il-keler beyanı”, “tüzük”, “dar anlamda strateji” ve “ge-nel strateji” metinleriyle ifade ediyor. Dar anlamda strateji, örgütün kısa vadedeki hedefleri, genel an-lamda strateji ise uzun vadedeki hedeflerini tanımlarken, Federasyon, faaliyet gösterdiği yerel bölgeler üzerinden örgütleniyor. Bu yerellerin her biri strate-jik olarak Federasyon’la paralel faaliyet yürütse de, taktiksel özerkliğe sahip. Genel strateji, her yerelin politik olarak bir araya geldiği federal konseyde belirlenirken ihtiyaç duyuldukça güncelleniyor.

Özdisiplini sıkı tutan ve politik hareketliliği önemseyen espesifist bir örgüt olarak FAU, ezilen-lerle her alanda dayanışma göstermeyi temel ilkeleri arasında gösteriyor. Devlet ve kapitalizmin baskı, zulüm ve dayatmalarına karşı verilen toplumsal mücadelelerde var olmayı ve bunları büyütmeyi sağ-layan bu ilke “inserción social” (toplumsal katılım) olarak tanımlanıyor.

Eylemi

FAU federalist bir yapıda örgütleniyor ve FAU militanları birçok sendikanın içinde aktif bir şekilde sınıf mücadelesi yürütüyor. Ayrıca Cerro ve La Teja

mahalleleri yoğunluklu olmak üzere mahalle çalışmalarını da sürdürüyor.

Uruguay’da neoliberal politikalar izleyen iktidarın baskılarına rağmen FAU mücadeleyi sürdürüyor. Kapitalizmin küresel anlamda baskılarına karşı enternasyonal mücadelenin önemine değinen FAU, kıta ölçeğinde birlikteliği sağlamak üzere Brezilya Anarşist Koordinasyonu (CAB) ve Rosario Anarşist Federasyonu (FAR) ile birlikte 2019’da Latin Amerika Anarşist Koordinasyonu’nu (CALA) kurdu.

Güney Amerika’da örgütlü anarşizmi yasaklara, sürgünlere, kaçırılmalara, kayıplara, suikastlere, darbelere, katliamlara rağmen büyüten yoldaşlarımızın mücadelesini selamlıyoruz.

Arriba Los Que Luchan!
Mücadele Edenler Yukarı!

Anarşist Kütüphane

Umut Korkutan
Dünyadan Anarşizm: Uruguay
FAU
21.05.2022

27.05.2022 tarihinde şuradan alındı: karala.org

tr.anarchistlibraries.net